

NR 2 | 2009 | ÅRGÅNG 11

HEDENBLADET

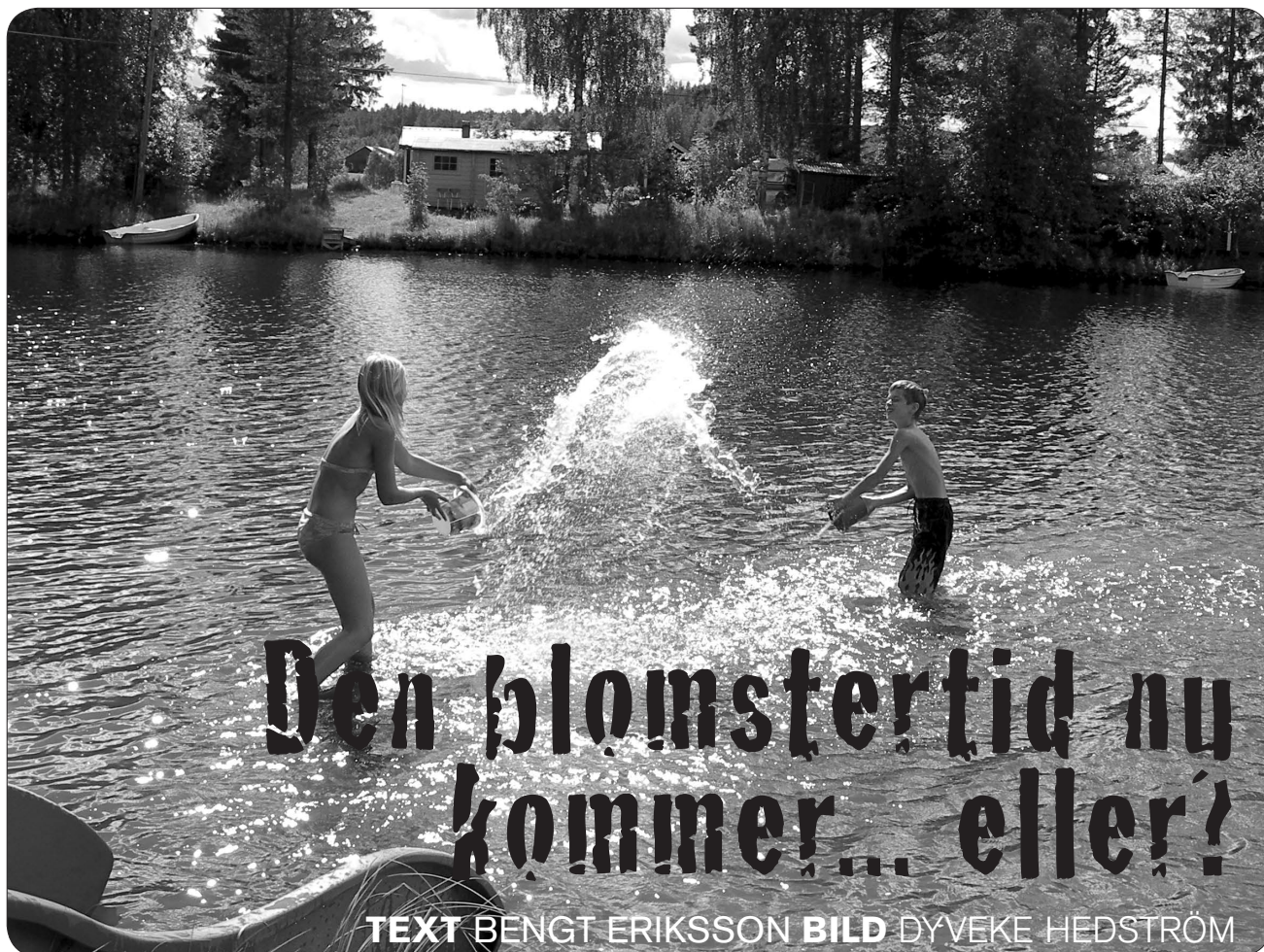
För dig i Heden, Hamptjärnmoran, Hedsvedjan, Trångfors, Framnäs,
Kusön, Bodforsen, Mjedsjön, Övre Heden och Slumpberget.

INDEX

LEDAREN	2 -4	DUNDRA	8-9	SKOLMARKNAD	16-17
NY STYRELSE	5	SKOLBIBLIOTEK	10	MIN MAMMA	20-21
		STICKKAFÉ	11	VATTENPROVER	24-25
		LÅNGBERGSTORNET	14-15	FÄRJEOLYCKAN	26

Vilken härlig utsikt! En riktigt fin myra inzoomad av Henry Magnuson.

Kusinerna Linn och Oscar i full fart med sommaraktiviteter i Rasmyran,

Nu börjar den tid nalkas då vi översköljs av en mängd propaganda om hur fantastisk den svenska sommaren är. Vem är det som ligger bakom detta och varför? Vad är det för fel på vintern och hösten, denna mörka kalla tid som skänker ett fridfullt lugn över våra hem?

LÅT MIG UTVECKLA detta vidare. Antalet propagandasånger som hyllar sommaren är oräkneliga. Tänk på alla sånger som Astrid Lindgren, Carl-Anton, Evert Taube, Lasse Berghagen, och inte minst Per Gessle plågat oss med under årens lopp. En uppsjö av idealiserande och smöriga sommarvisor. Hur

har inte dessa påverkat vår inställning till sommaren? Tänk bara hur tråkig och deprimerande melodin är i "Den blomstertid nu kommer". Vem ligger bakom det faktum att alla Sveriges skolelever under årtionden tvingats framföra denna "pekoral". Ungarna sjunger dessutom ofta falskt och alla föräldrar

REDAKTION & ANNONSPRISER

Ansvarig utgivare: Månica Brännström. **Tidningsredaktör:** Peder Bergquist. **Adress:** Hedgården, Smaragdvägen 58, 961 46 Boden. **Bankgironummer:** 5244-7802
E-post: och websida: hedensby@spray.se, www.bodenonline.com/heden. **Redaktion:** Peder Bergquist (65115), Månica Brännström (65933), Anita Wikström (65084), Ragnar Nyström (65589), Britt-Inger Pettersson (65003), Harry Hannu (65838).

Upplaga: 1100 ex. Utdelas gratis till hushållen i Heden, Hamptjärnmoran, Hedsvedjan, Trångfors, Framnäs, Kusön, Bodforsen, Mjedsjön, Övre Heden och Slumpberget.

Annonsbokning: 65115, hedensby@spray.se.

Tryckeri: Björns tryckeri i Boden.

Utgivningsplan: Fyra gånger per år.

Storlek	Pris enstaka annons	ANNONSPRISER:	
		Ideella föreningar utan vinstsyfte	Pris för fyra annonser
1/1	1600:-	1200:-	6000:-
1/2	1000:-	700:-	3500:-
1/4	600:-	500:-	2000:-
Baksida	3500:-		

*Hedens
byautveckling*

Byautvecklingsföreningen förbehåller sig rätten att avgöra om ett bidrag som insänts skall bedömas som artikel eller annons och meddela författaren sitt beslut före tryckning. Föreningen förbehåller sig också rätten att göra justeringar i de bidrag som lämnas in till tidningen. För företag eller verksamhet som bedrivs i vinstsyfte gäller följande: Eftersom tidningen är registrerad som periodiskt utgiven tidskrift utan vinstsyfte och utgiven av ideell förening kommer ingen moms att redovisas eller faktureras.

gråter. Hur kul är det på en skala? Jag tror dessutom att det är omöjligt att sjunga den visan med ett glatt sinne och med ett leende på läpparna.

VARFÖR BYTER VI INTE ut examensvisan mot den enda sanna och rätta sommarvisan som den kände trubaduren Bengt Sändh begåvat vårt lands visskatt med? Den heter "Vals om sommaren" och den avslöjar de flesta myter om sommaren som präntats in i oss under flera årtionden. Jag vill inte skriva ner hela texten men jag väljer att lyfta fram några "sanningar" från texten.

Visförfattaren ifrågasätter hur "den förbannade sommaren" kan vara så populär, när den egentligen är en "obeskrivlig plåga". Han beskriver hur svettiga och dammiga vi är och att vi "torteras av sol".

Visförfattaren skänker även en tröstande tanke till alla pollenallergiker som "pustar och flåsar med stort besvär bland sippor och viol". Solens strålar som gör att huden "är rödbränd och svider" har vi alla säkert fått uppleva, särskilt när våra mammor tvingat av oss skjortan och långbyxor för att vi ska få sol på oss.

Författaren sjunger även om alla plågodjur i form av humlor, getingar, bromsar och flugor där merparten dessutom "stinger och biter" en.

VI ÄR SÄKERT MÅNGA fäder från Heden som tvingats av våra barn att fara och bada i Aldersjön, en badstrand som är full av vassa tallbarr och kottar. Ett tråkigt minne som jag har från Alder, var när jag försökte skydda mina ömma fötter och valde att inte gå barfota i den så kallade sanden. Jag gick därför i mina bruna sandaler med svarta strumpor för att skona mina fötter från den

kokheta och stickiga sanden. Nu började min hustru att klagat. "Måste Du se ut som den värsta tönten" ropade hon. Visförfattaren Bengt Sändh beskriver detta i texten som "blekfeta kärringar... är gnälliga och sura".

För att undvika 3:e gradens brännskador måste kroppen insmörjas med solskyddskräm, minst med faktor 20. Efter ca 10 minuter på Alder blir kroppen helt bestyckad med ett tjockt lager av fastkletad sand. Sanden sprättar och flyger när ungarna runt omkring mig hysteriskt springer och jagar varandra. Vem kan ärligt säga att det är mysigt att sola och bada på Alder i 15-gradigt vatten och med en kropp fullkletad av sand och solskyddsmedel och tallbarr fastkilade mellan tårna? Vad är det för fel på ett varmt bad i badkaret hemma, frågar jag mig ängsligt?

BENGT SÄNDH FORTSÄTTER att framföra sanningar om "olidlig törst och ljumt öl, maten som surnar och ungar som spiller glass och saft". Hur många föräldrar har inte svärande fått rengöra bilen efter ungarnas glassorgier i den stekheta bilen under bilsemestern säg.

Nu är det säkert många som börjar minnas de så kallade ljuva minnena från somrarna när vi var barn. Snälla Ni, tänk efter ordentligt, vad var det som var mysigast? För min del minns jag särskilt de mörka sensommarkvällarna när regnet öste ner och åskan mullrade i horisonten. Då satt vi i stugan under fotogenlampan och spelade yatsy eller 4-mansvist. När vi spelat färdigt fick vi varm choklad och en korvsmörgås och sedan gick vi och la oss i sovhärbret, och lyssnade på regnet som slog mot taket. Det vill jag kalla för "lust och fågning". Det var riktigt

rogivande och sövande. Har Ni hört Carl-Anton eller någon annan "sommarnörd" sjunga om regn och åska?

Det hände väl någon gång att man behövde gå ut i solvärmen och då handlade det mest om att slåss med bromsar, stora som sparvar, som tog riktiga tuggor på våra armar och ben. Vår sommarstuga låg vid ett av Bodens större träsk och där badade vi i lera upp till knäna och blodiglar som gottade sig på våra taniga blåbleka ben. För att inte tala om myggen, stora som trollsländor. Myggen har idag faktiskt blivit mina vänner. Det är nämligen legalt att vara inomhus på sommarkvällen när det anses vara för mycket mygg ute.

YTTERLIGARE ETT märkligt fenomen som hör sommaren till och som somliga anser vara "sååååå myyyysigt". Jag talar om när vi (oftast männen) tvingas att grilla maten utomhus och dessutom äta maten ute på gräsmattan tillsammans med tusentals flugor. Vad är det för mysigt i detta? Kan det vara bra för miljön att vi först dränker in kolen eller briketterna med någon syntetisk tändvätska för att sedan brassa på en kolglöd som skulle räcka till att laga mat under en veckas tid för hela kvarteret. Tar vi ansvar för vår miljö genom detta? Hur mår våra barn och vi själva när vi knaprat i oss de vidbrända och förkolnade köttbitarna, kryddade med tändvätska? Intressanta frågor tycker jag och framför allt vad är det för fel på elspisen som vi har inne i köket?

SNART SÅ KOMMER DEN så kallade välbehövliga semestertiden då vi alla ska vila ut oss och ladda våra batterier, allt för att orka

(Fortsättning på nästa sida)

med den kommande hösten och vintern. Detta påstående anser jag vara mycket falskt och grundlöst. Jag känner ingen som inte gör annat än arbetar och sliter under semestern och allt detta beror på den explosion i arbete som sommaren medför. På sommaren ska vi klippa gräsmattan, plantera plantor, sätta potatisen, plocka bär, klippa häcken, måla huset, putsa fönster, laga staketet, rensa ogräs, tjära båten, sätta båten i sjön, jaga flugor, ta bort getingboet, tvätta broarna, olja broarna, rensa hängrännorna, laga taket, kratta gruset osv osv. Det tar aldrig slut.

TILL RÅGA PÅ ALLT ELÄNDE så ska vi dessutom hinna åka bort på semester, umgås med släkt och vänner, och dessutom hinna sola och bada. Är det så konstigt att statistiken visar att många skilsmässor och konflikter i våra hem uppstår under

sommarsemestern. Ännu tråkigare är det för många barn som inte har föräldrar som kan vara lediga tillsammans med barnen. Många barn får uppleva ensamma somrar utan sina kompisar. Dom kanske rent av längtar till att skolan ska börja igen. Obs det är inget fel på skolan.

Jag har försökt hitta någon visa som hyllar hösten och vintern men de enda som jag kommer på är "Höstvisa" och "Vinter adjö" och slutligen "Vintern rasat". Ingen av dessa sånger hyllar direkt vintern eller hösten utan tvärtom framhäver sommarens förträfflighet.

JAG VILL AVSLUTA denna "ledare" med att försöka ge vintern en ärlig chans att hävda sig mot sommarens popularitet och här beskriva en normal bild av en kall decembrafton hemma i Heden.

Jag sitter framför den öppna spisen och känner värmen från den sprakande brasan. Elden ger ett stillsamt knastrande ljud ifrån sig och sprider ett varmt ljus över rummet. I mitt knä ligger katten och spinner så gott. Hon tittar upp på mig och gnider sin kind mot min hand och visar hur bra hon tycker att vi har det. Utanför fönstret faller ett stillsamt snöfall av stora snöflingor. Snön ligger vit och ren på marken. I handen håller jag en hårdmacka och en tjock skiva julsinka med senap. Det råder ett rofyllt lugn på kvällen, allt är frid. Jag har just avslutad en bok som jag sträckläst från morgonen till den sena kvällen. Allt utan att känna ett uns av dåligt samvete. Alla måsten från sommarens hysteri är som bortblåsta och ligger djupt begravda i minnet, nu finns det tid för att njuta och må gott.

Vinter, var är du, jag längtar efter Dig!

Bengt Eriksson

En nyfiken ekorre fångad av Henry Magnusson.

NY STYRELSE!

Hedens byautvecklings styrelse har fått en ny sammansättning från och med i år.

HÖGST UPPE till vänster

har vi Ingemar Brännmark, till höger om honom Helen Söderström. Trio längst ned är från vänster Göta Lejon, Månica Brännström och Britt-Inger Pettersson.

SAKNAS PÅ BILD gör Patrik Björklund och Henry Magnusson.

Torgny och
Margareta
önskar alla en
glad sommar!

**Sundströms
Trafik AB**

MIKAELSKYRKAN SOMMAREN 2009

VÅRTERMINEN ÄR SLUT OCH VI
PÅ MIKAELSKYRKAN VILL TACKA
ALLA FÖRSAMLINGSBOR FÖR
DEN GÅNGNA TERMINEN.

UNDER SOMMAREN
ÄR GUDSTJÄNSTERNA
SAMMANLYSTA TILL ÖVERLULEÅ
KYRKA.

DET FINNS MÖJLIGHET ATT HYRA
MIKAELSKYRKANS LOKALER
FÖR DOP OCH VIGSLAR.
BOKNINGAR AV LOKALER GÖRS
VIA FÖRSAMLINGSEXPEDITIONEN
PÅ TELEFON: **77 500**

VÅRA GRUPPER STARTAR IGEN
VECKA **37**.

DEN **20 SEPTEMBER**
INLEDS KYRKVECKAN.
TORSDAG DEN **24**
SEPTEMBER KOMMER
MIKAELSKYRKAN ATT
FLYTTA UT UR SINA
EGNA LOKALER OCH
INTA HEDGÅRDEN
FÖR ETT MUSIKCAFÉ
DÄR DET KOMMER ATT
BJUDAS PÅ SKÖNSÅNG
AV KÖREN EXODUS.

FÖR NÄRMARE
INFORMATION OM
VÅRA GRUPPER OCH
GUDSTJÄNSTER, SE
ANNONSBLADET,
PREDIKOTURER ELLER
RING OSS.

Mikelskyrkan önskar er en trevlig sommar!

Svenska kyrkan
ÖVERLULEÅ FÖRSAMLING

FÖR KONTAKT:
MONICA (PEDAGOG) 77592, ÅSA
(DIAKON) 77591, LENA (KANTOR)
77593, KRISTINA (HUSMOR) 77594.

14 december 2008
Maria Ottilia Norberg, föräldrarna Ingemar och Anna.

12 oktober 2008
Alina Loo Öberg, föräldrarna Thomas och Maria, gudar Kristoffer Öberg längst till höger.

4 oktober 2008
Anna Alicia Westin, föräldrarna Charlotte och Birger, storebror Alvin.

8 mars 2009
Lova Linnea Senbom, föräldrarna Jon och Mari, storsyster Lea.

Ni som döpt era barn i Mikaelsskyrkan men inte varit med i Hedenbladet; skicka in en bild så kommer ni med i nästa nummer! Uppge dopdatum och namn på dom som är med på bilden. Skicka till: peder.bergqvist@egonet.se

5 april 2009
Lea Ida Matilda Wahl, föräldrarna Linus o Kicki, storsyskonen Johan och Pär.

2 maj 2009
Vanja Ottilia Märta Lisberger, föräldrarna Fredrik och Erika, storsyster Saga.

Dundra nerför ängen

TEXT MÅNICA BRÄNSTRÖM OCH ANITA WIKSTRÖM BILD LENNART WIKSTRÖM

Hästen som många känner igen från Bodens ridklubb.

Dundra är en levnadsglad häst som idag är 33 år gammal. Hon finns hos Lennart och Anita Wikström på Kristallvägen i Heden där hon går som pensionär tillsammans med sina kompisar Valle och Lissy. Här på Heden har Dundra funnits sedan år 2001 då hon kom för att sluta som ridskolehäst. Det var då dags för henne att få välbehövlig vila efter många år på ridklubb. Den som blev Dundras lycklige ägare var Lovisa Hellström som bor i Hampis. Hon berättar att det var den lyckligaste dagen i hennes liv då hon fick Dundra. Det var kärlek vid första ögonkastet. Är man elva år och hästtokig och får en egen häst är lyckan gjord. Hon red ganska mycket tidigare men idag promenadrider hon då hon själv har problem med knäna. Hon och Dundra är ofta på skogs promenader. Det finns alltid mycket att göra med häst även om man inte rider så mycket. Lovisa har alltid älskat att pyssla och dona med hästar så det finns det tid till nu.

DUNDRA FÖDDES 26 maj 1976 i Småland eller Skåne. (Lovisa! Kan du skriva om det var Skåne eller Småland) Hon är en korsning mellan russ och fullblod. Modern var russ och fadern fullblod. Dundra påminner mest om ett russ. Lovisa säger att fullblodet sitter i benen för Dundra har smala ben. Då hon var 5 år kom hon till Bodens ridklubb för att bli ridskolehäst. Många är de som jagats ut ur boxen då Dundra tenderade att vara både sur, bitsk och emellanåt även sparkade sina adepter. Men det var sällan allvarligt menat utan hon ville nog bara vara i fred. Dundra gick bra på lektionerna och var en bra läromästare till många små telningar men någon tävlingshäst blev hon dock aldrig. Idag är det många som stannar till vid hagen i Heden för att titta på henne. De minns hur hon var då hon var ung. Dundra var pigg och framåt då. Idag är det lugnare men Lovisa säger att hon kan vara ettrig och ivrig beroende på hennes humör. Hon vaknar till liv på sommaren. Många har älskat denna häst genom åren, det är de som stannar och minns för en stund.

IDAG HAR LOVISA KONTAKT med Dundras uppfödare. Denne blev jätteglad då Lovisa hörde av sig till henne. Det är alltid roligt att efter så många år få höra var avkommorna hamnat. Dundra har en bror som var duktig i fälttävlan och som också blev väldigt gammal. Dundra själv har dock aldrig fått någon avkomma.

DUNDRA FÅR förhoppningsvis ännu många sköna somrar i hagen i Heden tillsammans med sina kompisar.

Biblioteket på Hedenskolan Den är verkligen någonting vi ska vara stolta över.

Läsning är något som ligger Hedenskolan varmt om hjärtat det är någonting som skolan verkligen satsar på. Redan då barnen går i förskoleklass får de på olika sätt lära sig tjugningen med att läsa. Marianne Nilsson som är en av eldsjälarna säger att man måste vara lyhörd för vad eleverna tycker om. Då blir läsningen mer lustfylld. Hon återkommer gång på gång till hur viktigt det är att läsa och att det aldrig är för sent att börja. Hon går även in i klasserna och informerar om biblioteket och böcker. Eleverna i år 3-5 läser tyst varje morgon i 20 till 25 minuter. Det finns även ljudböcker för de som vill lyssna på texten och samtidigt följa med i boken. Det gör de för läsinläringen men även för att skapa lugn i rummet. Marianne säger att eleverna då har en chans att samla sig och komma till ro innan dagen börjar med alla ämnen. Marianne anser att om barnen blir duktiga läsare kommer de att ha lättare i de andra ämnena och att de även lär för livet. Eleverna måste lockas att läsa och därför måste det finnas böcker för olika smaker. Hon upprepar flera gånger att man som lärare måste vara flexibel, lyhörd och aldrig ge upp då det gäller läsningen. Det finns inget bättre än att se ansiktsuttrycket och ana känslan hos en elev då denne läst ut sin bok.

TIPS PÅ BRA BÖCKER får Marianne bland eleverna men även på nätets olika sidor. Det finns en sida som

hon rekommenderar www.bokjuryn.se Där är det barn i olika åldrar som röstar på böcker som de har läst. Stadsbibliotekets egen barnbibliotekarie Elsi Olsson startade ett projekt Library lovers, hösten 2008 som vände sig till år 4. Hedenskolan valde att delta i detta projekt som verkligen har varit ett lyft för biblioteket på skolan. Syftet med projektet har varit att öka elevernas läsintresse som att iordningställa skolbiblioteket.

Stadsbibliotekets egen barnbibliotekarie Elsi Olsson startade ett projekt Library lovers, hösten 2008 som vände sig till år 4. Hedenskolan valde att delta i detta projekt som verkligen har varit ett lyft för biblioteket på skolan. Syftet med projektet har varit att öka elevernas läsintresse som att iordningställa skolbiblioteket.

FÖR NÅGRA ÅR SEDAN såg det helt annorlunda ut. Då fick dessa anslag till biblioteken och skolorna hade även en lärare som hade avsatt tid i biblioteket men så ser det inte ut idag. Idag ingår allt i samma "penningpott" och de lärare som tycker om att ansvara och arbeta med läsning och böcker får göra det efter tycke och tid. Mycket har därför i brist på tid blivit tråkigt, gammalt och trasigt. Biblioteket på Hedenskolan var "styvmoderligt" uppbyggt och lite grått. Även Vittjärvs skolan hade sina gamla böcker nedpackade i kartonger på Hedenskolan efter sin flytt. Idag är allt ändrat och omplacerat. Innan Elsi och Library Love kom till Hedenskolan startade Marianne sitt arbete: att sortera och kasta böcker. De kastade bort minst 20 säckar med gammalt och trasigt "skräp". Det fanns till och med enstaka böcker från 1920, dessa har de sparat. Alla faktaböcker om länder som var äldre än 1989 har också

kastas för att eleverna inte ska få en skev uppfattning om världen. Nya böcker köptes in. I december kom så Elsi och arbetet med att sortera och märka böckerna i olika kategorier med olika symboler startade. För att ge ett exempel på kategorier och symboler kan jag nämna spänning vilket har en bomb som symbol. Symbolerna gör att barnen lätt hittar i hyllorna. De behöver inte leta efter författare utan hittar lätt bland symbolerna.

IDAG HAR SKOLAN två bibliotek: ett för faktaböcker och ett för skönlitteratur. Böckerna från biblioteken ska helst läsas på skolan men om eleverna vill låna hem böcker så kommer bokbussen en dag i månaden. Då lånar eleverna på sina egna lånekort. Eleverna är välkomna till biblioteken när de vill och använder dem flitigt. De är jätteduktiga på att hitta i hyllorna, har bra ordning och lägger tillbaka i rätt hylla. Ett förslag som nyss kommit in från eleverna är att höja mysfaktorn med saccosäckar eller annat som de kan ligga och läsa i.

Hedenskolas lärare är alla positiva och överens om att alla elever ska få ett läsintresse och bli duktiga läsare.

Biblioteket på Hedens skola

TEXT: MÁNICA BRÄNNSTRÖM

Stina Elming instruerar några handarbetsintresserade.

Vilken succé det blev. Stina Elming ville att Hedens

byautvecklingsförening skulle genomföra ett stickcafé. Då medlemmar kommer med önskemål gör föreningen allt för att tillmötesgå dessa. Sagt och gjort. Dagen kom och med den kvinnor med stickkorgen i högsta hugg. De stickade, tittade på varandras arbeten, bytte mönster och gav varandra inspiration. De stickade kläder, mössor

Stickkafé

TEXT MÅNICA BRÄNNSTRÖM BILD LENNART WIKSTRÖM

och halsdukar. Några kom utan handarbete bara för att titta och få inspiration. Sedan fikade de, drack kaffe och åt hembakt bröd som föreningen bakat. Cafétet blev så lyckat så stickerskorna ville ha ett återkommande café. Vi bestämde att vi skulle starta

upp något som vi kommer att kalla för handarbetscafé. Vi kommer att starta upp det någon gång i augusti. Det kommer att vara två gånger i månaden och det skall vara drop in. Håll ögonen öppna så ni inte missar annonsering.

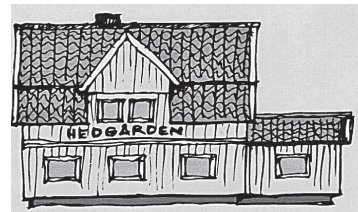
FISKETÄVLING den 1 juli med start kl. 19.00.

Tävla i lag eller ensam. Störst och flest fiskar premieras.

Alla redskap (utom dynamit och andra olagliga) är tillåtna.

Samling vid badplatsen i älven.

Välkommen!
Hedens byalag

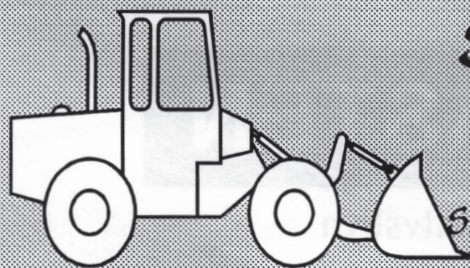
HEDENS BYALAG

SURSTRÖMMINGSFEST den 21 augusti kl. 19.00 i Hedgården

Anmälan till Ragnar Nyström tel. 65 589

Välkomna!
Hedens byalag och Hedens byautveckling

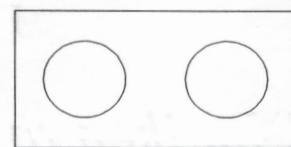
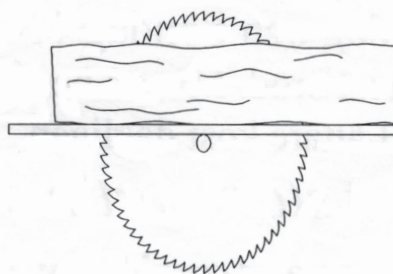
*Hedens
byautveckling*

Söderström Hans
Traktorrörelse

Snärvägen 4 961 44 Boden 0921-65400

*En riktigt skön
sommar önskar
Hans och
Solveig!*

Tillverkning
av takspån

Legosågning
och klyvning

Timmerdass
med sticktak

-Du hittar oss i Hedsvedjan eller på fax 0921-65580

Mötesplatsen!

Här är läsarnas mötesplats. Skicka in mejl till oss!

*Hedens
byautveckling*

Kontakta oss på hedensby@spray.se

.....
• *Det har kommit in mejl och samtal till Hedenbladets redaktion. Här på Mötesplatsen återfinns
• några av dessa. Hör gärna av er om ni kan hjälpa till med något av det som tas upp här.*
• -----
•

• *Hej, Jag hittade Hedenbladet (4/2008) på nätet och till min glädje så fann jag ett reportage
• om Farfar och Farmor och vår familj. Det var en mycket intressant läsning och vad som är
• kul är att det är skrivet av Lars Sundström som var vår granne på Brännagatan i Boden. Det
• känns bra att bli påmind om var jag har mina rötter.*
•

• *Hälsa till Lars från mig.
• Många varma hälsningar*
•

• *Jan Bergdahl*
•

• *Professor
• Institute of Clinical Dentistry, Faculty of Medicine University of Tromsø*
• -----
•

• *Hej. Jag såg en artikel i ett tidigare byablad om Heden 4 och Carl Olof Falck, denne är en
• förfader till mig och ägde Heden 12 sedan slutet av 1830-talet och till sin tidiga död 1845.
• Vet ni var hans gård stod/står?*
•

• *Mvh
• Christer Öberg.*
•

• *Svar: Nuvarande adress är Smaragdvägen 53, 96146 Boden. Slå upp adressen på exempelvis
• hitta.se så syns exakt var gården ligger.*
• -----
•

• *Läsare:
• Varför kan man inte ha majbrasa på Långberget nu när masten är riven?*
•

• *Svar: Ja, varför inte?*
• -----
•

• *Hedenbladet tackar för den gåva som inkommit till föreningen i samband med en nära
• anhörigs bortgång. Vi, som styrelse, vill härmed informera om möjligheten att skänka en
• gåva till Hedens byautvecklingsförening i samband med begravningar.*
•

• *Styrelsen i Hedens byautvecklingsförening*
• -----
•

Ett landmärke

TEXT: RAGNAR NYSTRÖM BILD: BERTIL ERIKSSON OCH MARIA LINDSTRÖM

som försvunnit

Långbergets siluett är förändrad. Tornet på Långberget är borta. TV och telefonlänken Hednoret rivet, huset är raserat och betongtornet fällt. 1959 skrevs kontrakt med markägaren och väg

började byggas upp på Långberget. Våren 1961 var anläggningen klar för montage av länkutrustning som var den första TV-länken. Den som bestod av två TV-kanaler, en ordinarie och en reserv, som då gick vidare till Älvsbyn. Det som var den första stationen

här uppe och startade sina TV-sändningar i november 1961. Senare tillkom utrustning för telefoni. Onsdagen den 25 mars år 2009 fälldes tornet, byggnaden revs och forslades bort sedan den tekniska utrustningen tagits ut.

eosab
eriksson och söner ab
heden

Skolorkestern är beredda.
Fantastiskt att våra unga lär sig
spela instrument.

Emelie i fyran skötte
pilkastningen.

Emmorna i fyran målar porträtt av
Lola och Folke.

Anton Hallman lyckades att
bita i äpplet.

Ettorna sålde många
plantor.

Ettorna sålde
halsband och sylt.

Emma fick rida på Skäcken,
Kajsa från BRK hjälpte till.

MARKNAD PÅ HEDENSKOLAN

TEXT MÅNICA BRÄNSTRÖM OCH SOFIA BRÄNNSTRÖM

Nu har det varit vårmarknad på skolan igen.

Ungefär 10 år har Hedenskolans elever anordnat marknad på skolan. Eleverna tillverkar sina alster själva och säljer dessa på marknaden.

I ÅR INVIGDE skolorkestern marknaden med pompa och ståt. Det var elever i år 4-5 som stod för uppträdandet. Eleverna börjar redan i år 2 att spela flöjt. I år 4 får de välja ett eget instrument. Marianne Nilsson, en av skolans lärare är inte sen att berömma eleverna och hon berömmar även lärarna och säger att de har "makalöst duktiga musiklärare". Föräldrar, syskon, mor- och farföräldrar slöt upp för att vara med på marknaden. De kom och tittade på allt som barnen tillverkat och anordnat. Det anordnades djuruppvisning och barnridning. År 4 anordnade olika lekar och

tävlingar med priser. På marknaden såldes allehanda alster, bland annat halsband och skålar i pappmaché. Barnen i år 5 hade stått för bakandet. För dem som kände för en stunds avkoppling erbjöds massage för fem kronor och man kunde även få sitt porträtt målat. Barnen hade också själva satt frön och odlat blommor och under den gångna hösten plockat bär och kokat sylt som de nu sålde. 6-åringarna hade tillverkat prydnader i form av stenar som de målat som humlor och nyckelpigor.

ALLA INTÄKTER från marknaden delas på antalet barn och går, efter att inköpsräknats av, till klasserna. För pengarna gör barnen trevliga saker tillsammans med sin klass. Tidigare år har de bland annat besökt Vuollerim, Rödbergsfortet och varit ute på café eller restaurang. Det är barnen själva som bestämmer vad de vill göra för trevligheter tillsammans.

GRUNDEN till marknaden är Företagsamma Elever, ett projekt som skolan tidigare arbetat med.

MÅNGA VUXNA hade tagit ledigt för att besöka denna soliga och varma marknadsdag. Det var en härlig rörelse på skolgården denna strålande förmiddag på Hedenskolan. Något jag gladdes över då jag besökte marknaden var skolgården. Efter att ha sett eländig ut på grund av fjärrvärmens framfart i Heden ser skolgården nu städad och fin ut. Nu finns lekställningar, mål för bollspel, gungor och annat på plats.

VI SOM REDAKTION har ett önskemål. Vi ser gärna att eleverna använder Hedenbladet för att presentera sina arbeten. Vi tror att det skulle vara uppskattat av läsarna att få bidrag från den yngre generationen. Samtidigt kan det vara lärorikt att, som elev, få se det man har gjort publiceras i en tidning.

BODENS ELTJÄNST AB

Tel. 0921 - 123 80

**BLI
MEDLEM!**

***Hedens
byautveckling***

och se till att **HEDENBLADET**
kan leva vidare!

Vi behöver ditt stöd!

Tack alla ni företagare som stöder tidningen med era annonser. Vi behöver ert stöd och eftersom tidningen kostar ungefär 11.000:-/år behöver vi ännu fler nya annonsörer.

Medlemsavgiften i Hedens byautvecklingsförening är 50:-/år för enskild och 100:-/år för familj. Bankgironummer: 5244-7802.

Hedens byautvecklingsförenings styrelse

Nu finns det
finesser minsann.

Är du less på att springa runt med skottkärra, spade och grep för att tömma skit från hagar så ska du läsa detta för nu behöver du inte göra det längre, nu finns det hjälp att få. Det har nämligen kommit ut en sug som det inte bara går att städa hagar med, utan som det också går att suga upp en massa olika saker med. Sugan går att använda på byggen eller om du vill tömma sågspån ur golv eller tak. Inte bara gödsel och spån utan även städvatten kan du suga upp. Har du råkat få översvämning så kan du också fixa det med sugen då den tål vatten. På vissa golfklubbar använder man en liknande sug för att samla in golfbollar men nu är den till nytta för mindre

Sugen, ja varför inte

TEXT: MÅNICA BRÄNNSTRÖM BILD: HELENA JONSSON

fina aktiviteter som dynga. Sugan rymmer 400 liter och går till du är less. Den tål att suga det mesta, det är bara fantasin som sätter gränser.

SUGEN HAR EN egen motor som drivs med bensin. För att kunna transportera (köra) den fäster du den på en åkgräsklippare eller en fyrhjuling. Har du ingen sådan går den att flytta för hand. Den är av fabrikatet Greystone och kallas för betes/

gödseldammsugare. Det bästa av allt är att du inte behöver springa iväg och köpa en efter att du läst detta utan du kan hyra en som står hos Katarina Lindgren. Hon berättar att arbetet med hagarna nu går lättare, hagarna är alltid rena och fina. I behållaren samlas då ren och fin gödsel som kan användas till trädgårdslandet. Katarina kan nu till skillnad från tidigare känna ett sug efter att städa hagarna.

Här poserar den omskrivna bajssugen.

Rut Lundqvist.

Min mamma

TEXT OCH FOTO SVEN-OLOV LUNDQVIST

Min mamma var världens goaste och hjälpsammaste. Hon gjorde allt för att skämma bort oss barn och även vara en god maka.

Hon gick mellan när vi enligt pappa skulle uppfostras och lära oss att veta hut. Det hände även någon gång att hon handgripligt blev hårt bestraffad av pappa. Han sade -när jag kommer hem från arbetet klagar du över att ungarna varit

olydig och när jag straffar dem tar du deras parti.

MODERSKÄNSLORNA var starka, hon försvarade oss med sin kropp. Pappa spöade någon av oss ungar och grät ibland efteråt med den slagna och enligt honom den som måste uppfostras.

ETT SYSKON VAR en flicka. Av någon anledning behandlade han henne annorlunda. Han bar aldrig hand på henne. Enligt honom var det pojkarna som skulle uppfostras till att bli ärliga och riktiga karlar. Nu tycker nog de flesta att vi levde i ett helvete men nej, pappa var kärleksfull. Han pussades och kramades,

arbetade nästan ihjäl sig för vår skull, rökte inte och var nästan nykterist.

ETT STARKT MINNE hos mig som litet barn var när pappa kom hem från arbetet. Jag älskade hans kalla öron och tyckte om att sitta i hans knä och klämma på dessa. Ibland blev det för mycket när han skulle äta och då sa han -sluta nu att mjölka på. Vi tappade honom för länge sedan, han körde ihjäl sig. Hur kunde vår far vara så hård men ändå kärleksfull? Svaret blir att han själv var uppfostrad så. Han levde i den världen att han var överhuvud, hustru och barn skulle lyda. Kvinnan skulle vara hemma,

Sven-Olov Lundqvist.

sköta barnen, städa och laga mat, ja vara tillags i allt. Hans uppgift var att med sitt liv försörja sin familj.

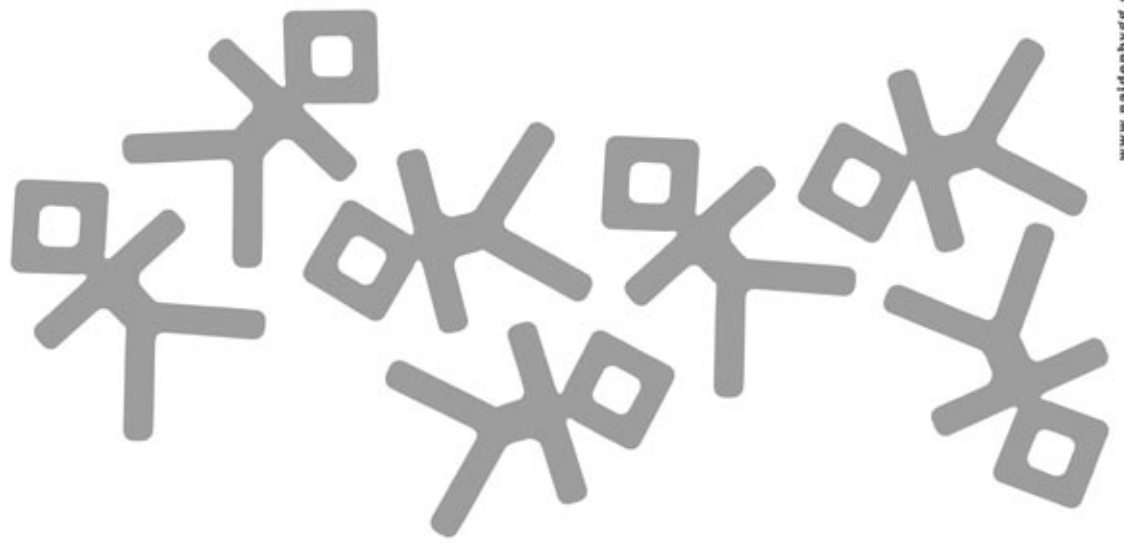
I MIN FARS UNGDOM var det tillåtet att spöa barn i uppfostringasyfte. Även lärarna i skolan använde hårda metoder, pekpinnen, luggar och slag var tillåtet. Det krävdes att ungarna i skolan var artiga och tysta som lamm. En stor del av uppfostran byggde på rädsla. Hustrun skulle lyda och behaga sin man och han hade viss rätt att även uppfostra henne. På den tiden var det inte tal om någon anmälan mot husfadern på grund av hårda åtgärder vid uppfostran.

MÅNGA I MIN SLÄKT tillhörde Pingstvännernas församling. Jag anser att där rådde ett visst kvinnoförtryck och på sätt och vis en form av hjärntvätt. "Du må aga din hustru" påstods stå i bibeln och det sas även att kvinnan må tuga i församlingen. Det och många andra regler som vissa samfund stod för hjälpte männen att behålla kvinnan förtryckt. Inte konstigt därför att det var bara män som hade makten inom församlingen.

KVINNAN FICK INTE gifta sig med en oren, icke troende. Ej heller ha utsläppt hår offentligt knut skulle det vara. Bxor var inte tal om, nej en

klänning till fotknölarna snäv i halsen och mörk trist färg. Läppstift, färga håret, och allt som gjorde henne vacker var inte tillåtet. Om man då lägger till den uppfostran som gjorde flickor till underdåniga personer och pojkar till överhuvuden förstår man att kvinnors kamp för jämställdhet har varit lång och svår.

I SVERIGE HAR DET HÄNT mycket när det gäller människors frihet från förtryck de sista 100 åren men fortfarande finns rester kvar.

Det är vi som bygger
Bodens nya galleria Enter.

**Bergenudds
Bygg**

Lyhörda • Kunniga • Nära Dig

0921-122 35

Heden 9³¹

nuvarande Bodforsen 2⁵¹

HEDEN 9⁵¹
Pa Boden 19. Tel. 132 73.

Sven-Åke Morath, gift med Birgitta Morath, framför huset.

Bild av
huset på
50-talet
ur boken
Bygd och
folk.

1.821 kvm. Fast. uppf. 1946 av äg. Träfyllnad. 1½ vån. med 1 läg. om 3 rum o. kök. Fullt modern.
Äg. Förrådsarb. Primus Morath, f. 1900 i Gällivare, son t. Albert Morath o.h.h. Anna. G.m. Svea, f. i Heden, dotter t. Karl Ekberg. Barn: Sven-Åke.

Sven Åke och
Primus Morath.

Bröllopsfoto från
den 7 juli år 1928
mellan Primus och
Svea Morath.

“MORATHSKA TORPET”

Ett torp beläget vid norra slutningen av Slumpberget, efter vägen mellan P5 och Rödberget. Där bodde i början av 1900-talet Albert Emanuel Morath, rallare, och hustrun Anna Lovisa Karlsson med familj. De kom till Boden i samband med bygget av inlandsbanan.

SLÄKTEN PÅ ”HEDENSIDAN”

Maria Olofsson (född 23/9 år 1869 i Heden N:o 8 ”Rånis”). Hon var gift med Karl Fredrik Ekberg (född 15/10 år 1865). Hans far var Karl Johan Pettersson Ekberg (född år 1834 i Stockaryd). Deras barn:
- Ellen Maria (född 17/12 år 1892, flyttade till USA 14/9 år 1912).
- Svea Albertina (född 7/8 år 1896 i Heden).

- Ebba Augusta (född 24/5 år 1896, död i difteri 4 år gammal),
- Nanny (född 30/7 år 1899, gift med Karl Bruno Larsson från Gullträsk).
- Karl Gösta (född 28/1 år 1909 i Heden). Ättling finns på Turkosvägen 11,

Lars Sundström, Perols,
Heden, 7 juni år 2009.

Vy över Heden med Grönland i bakgrunden.

RESULTAT FRÅN VATTENPROVTAGNINGEN I HEDAVAN

TEXT OCH FOTO HARRY HANNU

I fjolårets höstnummer av Hedenbladet hade vi en artikel om "Vattenprovtagning i Hedavan" Jag kan nu redovisa resultatet av provtagningen med hjälp av Maria Widmark från Miljöanalysenheten på Länsstyrelsen i Norrbotten.

Det slutliga resultatet av vattenförvaltningen är att Hedavan idag klassas som måttligt ekologisk status (lägre än god) och det på grund av näringsämnen. Det innebär i sin tur att det finns risk för att man inte kommer att uppnå god status 2015.

ANSVARET FÖR vattenförvaltningen är uppdelad på många aktörer. Vattnets väg tar inte hänsyn till vare sig kommungränser,

länsgränser eller mellan stater. Vattenförvaltningen ingår som en del i myndigheters och kommuners övriga ansvarsområden och uppgifter.

MYCKET AV STATUSEN på de norrbottniska vattnen är gjorda utifrån olika modeller, eftersom vattenförvaltningen saknar data från många sjöar och vattendrag. Därför har man bland annat tagit prover från Hedavan för att kunna kontrollera hur väl vattenförvaltningens modeller har fallit ut.

PROVTAGNINGEN som gjordes sommaren 2008 i Hedavan var på växtplankton som snabbt kan återspegla förändringar i vattnets näringsstatus. Resultatet från proverna visar att statusen inte var så bra, den var måttlig enligt vattenförvaltningen.

MÅLET ÄR ATT ALLA Europas vatten (sjöar, vattendrag och grundvatten) ska ha minst god status till år 2015. Inom vattenförvaltningen ska alla vatten kartläggas och sedan statusklassas enligt ett gemensamt bedömningssystem. De vatten som har en lägre status än god, kommer att få ett åtgärdsprogram för att kunna uppnå minst god status. Förslag till klassning, mål för vattnen och vilka åtgärder

som måste vidtas är nu på remiss ute bland kommunerna till sista augusti i år.

BODENS KOMMUN har bildat ett vattenråd och vänder sig nu till bla. Byaföreningarna för ökad delaktighet eftersom kunskap om vatten finns hos de som bor i närheten av vattnen och den kunskapen behövs i det kommande vattenarbetet. Hedens Byautvecklingsförening och Hedens Byamän har anmält intresse att delta i Råne-/Luleålvens vattenrådsområde.

MER INFORMATION kan man få om man går in på www.viss.lst.se, avancerad sökning och fyller i uppgift som krävs i respektive "rullist"

Färjeolyckan 1859

TEXT LARS SUNDSTRÖM OCH LOTTIE RASMUSSEN

Jag har gjort en förteckning över drunknade vid färjestället vid P5. Detta skedde den 24 september 1859 vid hemresan från Hedens årliga marknad.

Anders Berggren,
Svartbyn, 56 år.

Justina Sofia Berggren,
Svartbyn, 15 år.
Dotter till Anders.

Nils Peter Boberg,
färjekarlen, Heden, 33 år.

Anna Lisa Ersdotter, piga,
Svartbjörnsbyn, 19 år.

Olof Johan Ersson,
dräng, Boden, 24 år.

Eva Valentina Lindström,
Svartbjörnsbyn, 21 år.

Fredrika Hansson,
Svartbjörnsbyn, 19 år.

Gustaf Nordqvist, bondson,
Svartbjörnsbyn, 17 år.

Hans Peter Hansson
Sundström, Svartbyn, 26 år.

Nikolaus Holmlund,
bonde, Råbäcken, 30 år.

Greta Magdalena Larsdotter,
piga, Svartbjörnsbyn, 16 år.

Brita Greta Persdotter, piga,
Svartbjörnsbyn, 19 år.

I DÖD- OCH BEGRAVNINGSBOKEN 1859 står följande: "drunknade från färjan 24 september 1859 vid hemresan från Hedens oroliga marknad, liggandes tillsammans i samma våtegrav". Enligt Landsarkivet i Härnösand betyder det mest troligt att de inte fick någon jordbegravning. Begravningsceremonierna hölls istället vid skilda tidpunkter och kropparna fick ligga kvar i älven. Exempelvis var Nils Peter Bobergs begravning den 4 juni 1860.

HISTORIK

Tolv människor och en häst omkommer genom olyckshändelse vid Hedens färjeställe den 24 september 1859. De var på väg hem efter Mikaelimarknaden, i Heden.

I ETT STÄMMOPROTOKOLL av den 12 oktober 1859 uttalades ett djupt beklagande av den "utomordentligt sorgliga drunkningsolyckan" ett par veckor tidigare. Stämman beslutade att till kommerskollegium ingå med framställning om att marknaderna i fortsättningen inte skulle få hållas i Heden med hänsyn till överfärjningss vårigheterna. Framställningen som bifölls innebar att marknaderna framöver kom att hållas i Boden. Men vad vann man? Eftersom det inte fanns någon bro över älven måste folk bosatta på den västra sidan av stranden använda sig av överfärjning för att i sin tur komma till marknaden i Boden.

Vidare kan inte marknaden i Boden varit särdeles långlivad. Dåvarande kyrkoherde Carl Petter Gellerstedt (1857-1869). Född 25 april år 1810 i Härnösand, son till tenngjutaren Johan Fredrik Gellerstedt. Han avled 4 augusti 1869. Han sägs inte alltid ha varit ett föredöme för sin församling. Han förbjöd marknaden i Boden då han ansåg att marknaderna här i socknen var "moraliskt och ekonomiskt skadliga".

Han utnämndes till kyrkoherde i Överluleå församling 12/1 1856, förestod pastoratet från och med 1/8 1857 men tjänsten tillträdades först 1/5 1858 Gift 1838 med *Carin Helena Granbom*, född 29/6 1812, dottern till *kronofogden Abraham Ol. Granbom* och styvdotter till kyrkoherden i Berg, sedan i Hammerdal Jonas Östlund. Modern var *Sara Maria Gestrich*, född 4/9 1790 på Frösön, † härstädes 4/6 1852.

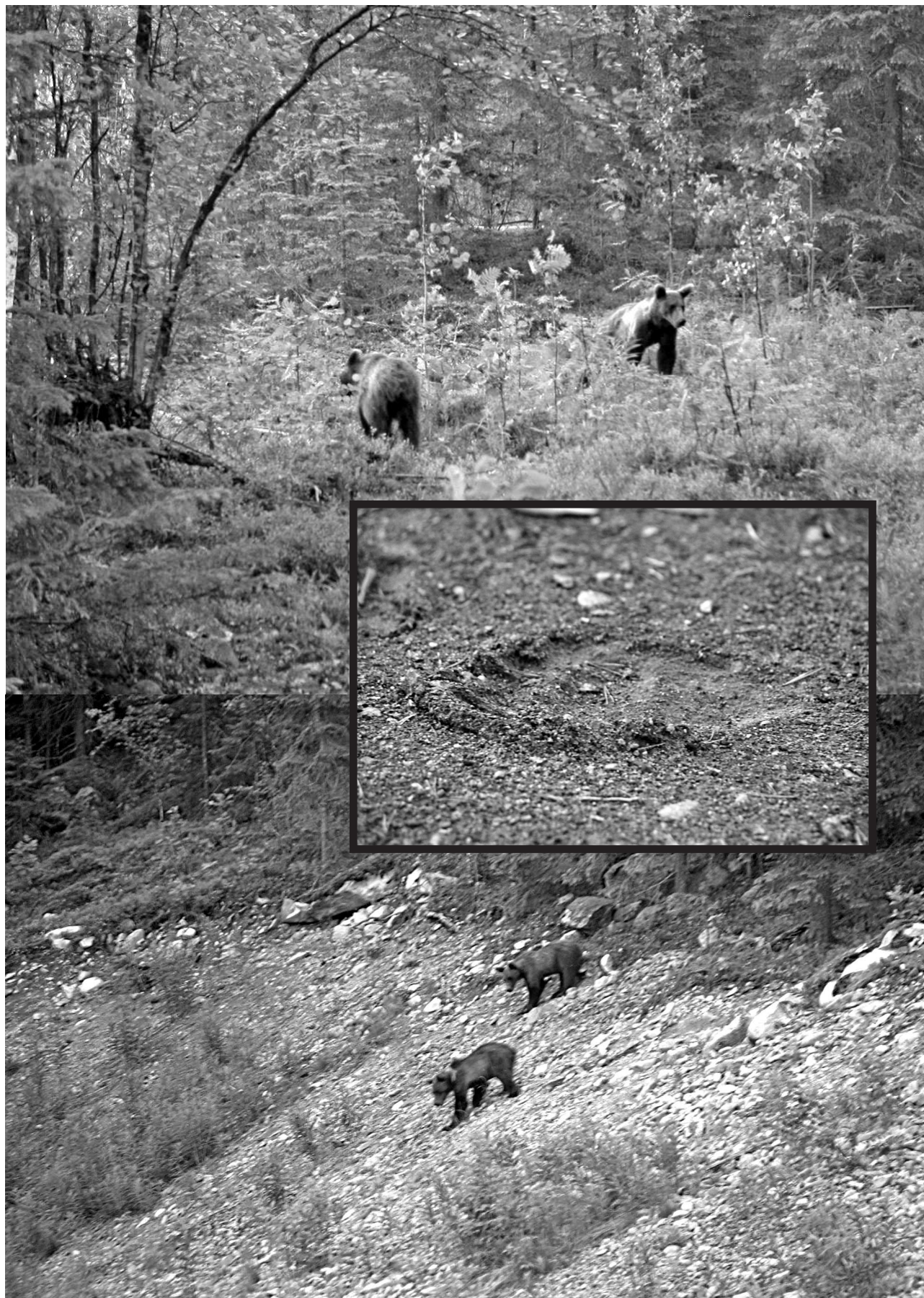
Material: bland annat Johannes von Ahns bok om Överluleå kyrka 1831 - 1931.

Ångbåt i Lule älv.

Björnmöte

FOTO BERNT ERICSSON

Kul på hjul

Inlines, rullskidor eller cykel

Hedenbasen

Söndag den 9 aug kl 14.00
En klass. Valfritt 4-16km

Anmälan på plats från kl:13.00

Anmälningsavg 40 kr/deltagare

Gokartuppvisning av Anton Niemi. Kaffe, fika, hamburgare
50% av anmälnavg återgår för utlottning till deltagarna.

Mer info 070-6001590

Arr: Hedens Byautvecklingsförening och Hedens Byamän